

ALUTAGUSE VALLAVOLIKOGU

O T S U S

Iisaku

23. august 2018 nr

Alutaguse valla Estonia pumphüdroelektrijaama detailplaneeringu ja selle keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamine

Planeeritav maa-ala hõlmab Puistangu (49802:002:0396, jäätmehoidlammaa 100%) ja osaliselt Estonia tööstusala (49802:002:0450, tootmismaa 75% ja jäätmehoidlammaa 25%) kinnistut. Planeeritava maa-ala piir on toodud käesoleva otsuse lisa 1.

Planeeritavale alale jääb Rannapungerja jõgi (VEE1058700) ja sellest tulenevad looduskaitsetud piirangud.

Planeeritava pumphüdroelektrijaama (edaspidi PHEJ) koguvõimsus on kuni 50 MW, sh reservuaaride mahtuvus kuni ca 500 000 m³. PHEJ koosneb maapealsest ning maa-alusest osast ja neid ühendavatest rajatistest. Maapealsele osale on plaanis rajada alustarind (suhteline kõrgus kuni 100 m), millele ehitatakse ülemine veereservuaar. Maapealse kompleksi juurde kuulub ka elektrijaama teenindav alajaam ja vertikaalšahti tõstehoone. PHEJ maa-alune osa koosneb alumisest veereservuaarist ja turbiinisaalist.

Toodetava elektrienergia ülekandmiseks planeeritakse liitumine olemasoleva Alutaguse alajaamaga.

Detailplaneeringuga määratakse krundi piirid ja selle kasutamise sihtotstarve, krundi ehitusõigus, planeeritava rajatise toimimiseks vajalike ehitiste, sealhulgas tehnovõrkude ja -rajatiste ning avalikule teele juurdepääsutee võimalik asukoht ja tuvastatakse servituutide seadmise vajadus.

Võimalike uuringute tegemise vajadus selgub detailplaneeringu koostamise käigus.

Koostatav detailplaneering muudab osaliselt kehtivat Mäetaguse valla üldplaneeringut (kehtestatud Mäetaguse Vallavolikogu 26.06.2014 määrusega nr 15), seega tuleb planeerimismenetlus planeerimisseaduse § 142 lõigete 2 ja 3 kohaselt viia läbi üldplaneeringu koostamise menetlusreeglite järgi. Koostööle ja kaasamisele kohaldatakse detailplaneeringu koostamisele ettenähtud nõudeid. Detailplaneeringu koostamisest huvitatud isik on Eesti Energia AS, korraldaja on Alutaguse Vallavalitsus.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 37, planeerimisseaduse § 77 lõike 1, § 142 lõike 3, ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 6 lõike 1 punkti 21, § 33 lõike 1 punkti 1, § 35 lõigete 1, 2 ja 5 alusel ning lähtudes Eesti Energia AS 29.06.2018 taotlusest (registreeritud 02.07.2018) ning huvitatud isiku ja Alutaguse Vallavalitsuse vahel sõlmitud koostöö lepingust detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise finantseerimise osas

Alutaguse Vallavolikogu

o t s u s t a b:

1. Algatada detailplaneeringu koostamine Alutaguse vallas Väike-Pungerja külas Puistangu (49802:002:0396, registriosa 4090208) ja Estonia tööstusala (49802:002:0450, registriosa 95608) kinnistutel. Planeeritav maa-ala asub Estonia kaevanduse tööstusterritooriumi maa-alal. Planeeringuala suuruseks on ca 65 ha (lisa 1, planeeringuala skeem). Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on pumphüdroelektrijaama (edaspidi PHEJ) rajamise kavandamine elektritootmise ja Eesti elektrisüsteemi tasakaalustamise eesmärgil. PHEJ rajamiseks planeeritakse ära kasutada kaevandustegevuse tagajärjel tekkinud pinnavorme: Estonia kaevanduse tööstusterritooriumi osaliselt aherainepuistanguga kaetud ala ning maa-aluseid kaeveõõnsusi.
2. Algatada Estonia pumphüdroelektrijaama detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Detailplaneeringuga kavandatav PHEJ rajamine hõlmab muuhulgas KeHJS § 6 lõike 1 punktis 21 nimetatud tegevust, mille tõttu on keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine kohustuslik.
3. Keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse läbi keskkonnamõju hindamise täpsusastmega. Keskkonnamõju strateegilise hindamise raames hinnatakse tervikuna pumphüdroelektrijaama ehitamise, kasutusele võtmisega ja edasise tööga kaasnevat keskkonnamõju, sh veevõtu ja vee looduskeskkonda tagasisuunamisega (ülevooluga) kaasnevaid mõjusid.
4. Alutaguse Vallavalitsusel väljastada lähteseisukohad detailplaneeringu koostamiseks.
5. Teha otsus teatavaks Rahandusministeeriumile, Kaitseministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile. Keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusest teavitada Keskkonnaametit, Maa-ametit ning Tehnilise Järelevalve Ametit ning avaldada 14 päeva jooksul pärast otsuse tegemist Ametlikes Teadaannetes ja ajalehes Põhjarannik.
6. Detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega on võimalik tutvuda Alutaguse Vallavalitsuses (Tartu mnt 56, Iisaku alevik, Alutaguse vald, Ida-Viru maakond).
7. Otsuse peale võib esitada Alutaguse Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsusest teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud otsusest teada saama või esitada kaebus Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.
8. Otsus jõustub teatavakstegemisest.

Raivo Raap
Volikogu esimees

Lisa 1
Alutaguse Vallavolikogu 23.08.2018
otsusele nr

Planeeringuala skeem

Estonia pumphüdroelektrijaama planeeringuala piir. Kaart: Maa-amet

SELETUSKIRI

Eesti Energia AS on teinud ettepaneku rajada Estonia kaevanduse territooriumile (katastriüksustele tunnustega 49802:002:0450 ja 49802:002:0396) pumphüdroelektrijaam (edaspidi PHEJ), planeeritav maa-ala on ca 65 ha sihtotstarbega tootmismaa (75%) ja jäätmeoidla maa (25%). Detailplaneeringuga tehakse ettepanek muuta kehtiva Mäetaguse valla üldplaneeringu põhilahendust.

PHEJ tööpõhimõtte seisneb vee pumpamises edasi-tagasi kahe erinevatel kõrgustel asuvate veereservuaaride vahel. Üldjuhul voolab vesi tippkoormuse ajal ülemisest veereservuaarist alumisse, pannes tööle turbiinid ning miinimumkoormuse ajal pumbatakse vesi alumisest veereservuaarist taas ülemisse.

Käitise rajamiseks soovitakse ära kasutada suurtööstuse ja kaevandamise tagajärjel tekkinud inimtekkelisi tehisvorme. Ühe võimalusena soovitakse Estonia PHEJ maa-aluse ehk alumise veereservuaarina kasutada kaevandamise tagajärjel tekkinud kaeveõõsi, eraldades need kaevanduskäikudest betoonseinte abil suletud ning eraldiseisvaks kambriks. Teise võimalusena rajatakse alumine veereservuaar Estonia kaevanduse kaeveõõnte põrandast allpool paiknevatesse lubjakivikihtidesse tekitades ümbritsevale keskkonnale täielikult suletud reservuaari. Ülemine veereservuaar rajatakse survekõrguse suurendamise eesmärgil ehitatud alustarindile. Veereservuaarid on omavahel ühendatud veetorude kaudu, mille vahel paikneb turbiinisaalis pumputurbiin. Turbiinisaalis paikneva pumputurbiini ühendamiseks reservuaaridega rajatakse veetorude ja muu jaama tööks vajalike kommunikatsioonide ühendamiseks (sh inimeste ja seadmete transpordiks turbiinisaali) šahtid. PHEJ-s energiatootmiseks kasutatav vesi kogutakse Estonia kaevandusest, filtreeritakse ja pumbatakse maapealsesse reservuaari. Vesi ringleb looduskeskkonnast eraldatud nõ kinnises süsteemis.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (edaspidi KeHJS) sätestab, et tegevuslubade taotlemisel tuleb hinnata, kas kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 33 lg 1 p 3 järgi tuleb keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi KSH) algatada, kui strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatakse KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust. KeHJS § 6 lg 1 p 21 sätestab, et keskkonnamõjude hindamine (edaspidi KMH) tuleb läbi viia, kui soovitakse püstitada või rekonstrueerida tundlikule suublale hüdroelektrijaama, tammi, paisu või veehoidlat. Vastavalt Veeseaduse (VeeS) § 3⁶ lõikele 2 on reostustundlikud kõik heitveesuublad. Suublaks loetakse VeeS § 2 punkti 10 kohaselt veekogu või maapõue osa, millesse voolab heitvesi. Heitveeks on VeeS § 2 p 2 järgi suublasse juhitud kasutusel olnud vesi.

Pumphüdroelektrijaama veesüsteemi lisandub igal aastal teatud kogus sademevett, mistõttu näeb projekt ette PHEJ veereservuaarist vajaduse tekkimisel veesüsteemist liigvee juhtimist Rannapungerja jõkke. Viimast tuleb seega pidada tundlikuks suublaks KeHJS mõttes. KSH on seega kavandatava PHEJ puhul kohustuslik.

Käesoleva projektiga soovitakse PHEJ jaoks rajada maa-alune ja maapinna pealne veereservuaar alale, mis on maapinnalt arvestades esimese aluspõhjalise veekompleksi põhjavee loodusliku kaitstuse hinnangu järgi kaitsemata või nõrgalt kaitstud ning tegemist on piirkonnaga, kus põhjaveerežiimi on kaevandamise tõttu oluliselt muudetud. Ka seda ala tuleb seega pidada tundlikuks suublaks KeHJS mõttes. KSH on ka seetõttu kavandatava PHEJ puhul kohustuslik.

Lisaks KeHJS § 3 lõikes 1 nimetatule võib KeHJS § 26 lg 1 järgi ka arendaja sooviavalduse põhjal viia läbi KMH, kui kavandatava tegevuse ja seadme ehitusprojekti koostamise käigus on vaja lahendada võimalikest keskkonnariskidest tekkivaid küsimusi ning nende maandamiseks ette nähtud meetmeid saaks projekteerimisel varakult arvestada. Kuna käesoleva projekti puhul toimub lisaks detailplaneeringu koostamisele ka paralleelselt PHEJ projekteerimine, siis on mõistlik KMH läbi viia võimalikult varajases etapis, milleks on detailplaneeringu koostamise etapp.

KMH läbiviimist tuleb kaaluda muuhulgas ka rajatise valmimisel ja sellele vee-erikasutusloa andmisel, et hinnata käitise võimalikku mõju looduskeskkonnale ning vajadusel välja töötada kontrolli- ja leevendusmeetmed keskkonnamõju vähendamiseks.

Eelnevat kokkuvõttes: PHEJ rajamisel on ettenähtav mitu erinevat menetlust (sh ehitusloa ning vee erikasutusloa andmise menetlused), mis eeldavad KMH läbiviimist. Hea halduse põhimõtte tagamiseks tuleb vältida mittevajalikke dubleerivaid menetlusi. Seetõttu tuleb PHEJ rajamisega kaasnevate erinevate menetluste käigus nõutud keskkonnamõjude hindamine ühitada. Seda võimaldab detailplaneeringu koostamise käigus KSH läbiviimine, mille raames analüüsitakse keskkonnamõju hindamise (KMH) täpsusastmes allmaa- ja pealmaa-reservuaaride rajamise võimalikkust, kaardistatakse keskkonnariskid ja leitakse vajadusel leevendusmeetmed, et tagada pumphüdroelektrijaama rajamise järel selle stabiilne ja keskkonnaohutu töö.